

*School for Teachers
Училище за учители*

ТЕХНОЛОГИЧНАТА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА В НАЧАЛНОТО УЧИЛИЩЕ

Искра Стефанова, Милена Енева
СУ „Йоан Екзарх Български“ – Шумен

Резюме. Технологичната образователна среда, като част от структурата на интерактивното обучение, предлага начини за взаимодействие между педагога и учениците. Интегрирането на информационните технологии в учебния процес не е новост за СУ „Йоан Екзарх Български“ – Шумен. Училището е част от националната програма „Иновативни училища“ от учебната 2017/2018 г. Осъвременяването на техническата база и развитието на дигиталната култура на учениците са естествено продължение на целите, заложи в стратегията на учебното заведение. Промяната на образователната среда обхваща нейното съдържание, методи и цели.

Настоящата работа представя идеята за въвеждането на нов организационен модел, който да усъвършенства вече развитите и работещи иновативни подходи. Амбицията на проекта „Без домашно въщи“ от учебната 2020/2021 г. е учениците да имат възможност, в рамките на учебния ден, да приключат напълно учебната работа.

Ключови думи: технологична образователна среда; интерактивно обучение; дигитална култура; иновативни подходи

Днес обучаемият се намира в центъра на информационни потоци, като при това учителят отдавна не е единствен източник на знания. Представете си анкета с въпрос: „Как ще характеризирате днешното поколение ученици?“. Ще чуем определения, които може би звучат като клише – „нет-поколение“, „зет-поколение“, „поколение на наведените глави“. Всичко това е вярно, без да търсим скрита негативна оценка. Това е реалността, нашите ученици са такива. Голямото предизвикателство, което стои пред съвременния учител е как да насочи тази *виртуална реалност* към ученето. Днес изразът „Като не можеш да го победиш, сприятел с него!“ важи с пълна сила. Идеята на технологичната образователна среда е децата да се научат да работят с информацията, която е достъпна навсякъде. Учителят трябва да бъде наясно, че пред него стои един и същ ученик, който е също толкова любопитен, умен и съобразителен, като този отпреди 20 години, но който мисли по друг начин.

Интегрирането на информационните технологии в учебния процес не е новост за училище СУ „Йоан Екзарх Български“. Проектът „Да изпреварим времето“ от учебната 2017/2018 г. е ежедневие за учениците от начална училищна възраст. Компютърът не се използва само в свободното време на учениците и не е само средство за игра и развлечение. Глобалната мрежа предоставя избор от платформи, в които учителите организират успешно учебния ден.

Технологичната образователна среда, като част от структурата на интерактивното обучение, предлага начини за взаимодействие между педагога и учениците под формата на дидактични материали, учебни тестове и игри, гарантиращи педагогически ефективно познавателно общуване. Резултатът е, че се създават условия за придобиване на опит от участниците в учебните дейности и ситуации. Обогатяват се техните мотивационни, интелектуални, емоционални и други сфери.

В края на първи и началото на втори клас, вече знаейки да четат и пишат, учениците в часовете по „Компютърно моделиране“ влизат и използват безопасен интернет. Учат се да работят в различни образователни платформи, приложения и сайтове. Техните персонални таблети и интерактивните тъч дъски дават възможност за дигитализирането на всички изучавани от тях учебни предмети.

Този процес се подпомага в групите за ГЦОУД в часовете по самоподготовка и занимания по интереси. Насочвани от учителите, на учениците е дадена максимална самостоятелност да реализират и надградят своите знания и придобит опит. Освен в обучителните и с тестов характер сайтове, платформи и приложения, като Kahoot, LearningApps., Wordwall, Plickers, Quizlet, Quizizz, Wiser.me и много други, в часовете по занимания по интереси развиват креативно творческо мислене, изразявайки своя реален и критичен поглед върху заобикалящата ги действителност. Личното им възприятие, пресъздадено като краен продукт в приложенията Animoto, Ourboox, Bookcreator, Paint 3D и др., е реален образ на всеки един от тях.

Осъвременяването на техническата база и развитието на дигиталната култура на учениците са само началото на един сложен и наложителен процес. Промяната на образователната система обхваща нейното съдържание, методи и цели. Следващата стъпка е въвеждането на такъв организационен модел, който да усъвършенства вече развитите иновативни подходи. Амбицията на проекта „Без домашно въкъщи“ е учениците да имат възможност в рамките на учебния ден да приключат напълно учебната работа.

Организацията на учебния процес е следната.

„Екип от двама учители в I и IV клас преподават целодневно, в смесен блок учебните предмети по седмичното разписание, като непосредствено след проведения учебен час водят и съответната самоподготовка за часа, занимания по интереси и организиран отход и физическа активност.

I и III клас са включени в блокова организация на часовете по „Български език и литература“ и „Английски език“. Един блок е в рамките на 60 минути. Сутрин се провеждат учебните часове с включената блокова организация, а след обяд е самоподготовката, заниманията по интереси и организиран отдих и физическа активност.

В V клас има различни дейности в целодневната организация на учебния ден за учениците. В едната смяна се водят учебните часове по училищния учебен план, а в другата смяна се водят часове, които са дейности по „Наука“, „Занимания по интереси“, „Изкуства и технологии“ и „Спорт и отдих“. Предложените иновации са обединени от общата цел повишаване на качеството на образование, за да бъдат учениците успешни („Без домашно вкъщи“, СУ „Йоан Екзарх Български“ – Шумен; електронен формуляр за кандидатстване 2020 г.).

Описан в по-обширен план, организацията на учебния ден при учениците в начален етап се води от двама учители в сутрешна и следобедна смяна, като се редуват. Изучаваните предмети също са разпределени между тях. В зависимост от програмата, ако първият час е математика, веднага вторият е самоподготовка по математика. Това дава възможност учениците с все още силни впечатления да отработят и затвърдят наученото. Същото се отнася и за предметите „Български език и литература“, „Човекът и обществото“, „Човекът и природата“, „Околен свят“ (за I клас). Предметното разпределение за седмицата се изработва в съответствие с нормативните изисквания на Министерството на образованието и науката на България. Последователността на учебните предмети за деня, от своя страна, следва дневния режим на учениците, съобразен с тяхната натовареност. Примерно: след „Математика“ и самоподготовка по математика следва „Изобразително изкуство“ и т.н. На обяд вторият учител обядва по график с тях. Следва организиран отдих и физическа активност. Продължават с един час образователен предмет и веднага самоподготовка по същия. Учебният ден приключва с два часа занимания по интереси, които са обвързани с учебния процес, но давайки възможност на учениците да приложат наученото в избрана от тях ситуация. Тук развитието и възпитанието на личността се осъществяват чрез интерактивния модел на играта, като част от образователната среда. Игрите предоставят на учителите възможности, свързани с възпроизводството, мултиплицирането на резултатите от обучението (знания, умения и способности) в прилагането им в практиката, като се отчитат индивидуалните различия на участващите в играта ученици с различни нива на обученост.

Така режисирана, постановката на учебните задачи създава условия за обучение на основата на общуването и взаимодействието между ученици и учители. Възпитава култура на поведение при използването на различните устройства. Основателно се акцентира и върху обикновеното общуване и интеракцията. При формирането на така зададена, изискваща на високо ниво

системна представа за света на информацията се крие риск от изолация при толкова млада възрастова група. Организационният учебен план на проекта „Без домашно вкъщи“, дава шанс за модел на обучаемост, при който времето вкъщи да е за почивка, семейството и усмивки.

Ако ни обвинят в пристрастност, то ще бъде единствено и само породена от желанието учениците ни да бъдат успешни, без ученето да ги лишава от детство.

Това детство в момента е подложено на изпитание вследствие на динамичните промени, обхванали целия свят.

Коронавирусът, който държи в плен много държави, включително и България в последните седмици, принудително задава нов курс и в образователната ни система. От 16.03.2020 г. училищата са пусти, коридорите – тихи, класните стаи – празни. С оглед ограничаване разпространението на вируса ученици и училищен състав са в извънредно положение, породено от епидемиологичната обстановка, а обучението е дистанционно.

Същността на дистанционното обучение е, че е област от образованието, която има за цел да предостави обучение на участниците, които не са „физически на определено място“. В този смисъл, дистанционно обучение се осъществява в електронна учебна среда, използват се електронно базирани ресурси и учебни материали. Ключова роля за ефективното му прилагане са квалифицираните учители, като активни и уверени потребители на технологиите с мотивиращо желание да изследват собствената си практика. Интегративното взаимодействие между техническа подготовка, мотивация и познание за многостранната умствена дейност на учениците дава възможност на учителите от СУ „Йоан Екзарх Български“ да увлекат плавно и да синхронизират учениците си в новата действителност.

При преминаването към дистанционно обучение учениците и преподавателският екип адекватно се фокусират и работят с персонално избраните, подходящи и удобни за децата и родителите образователни платформи, приложения и сайтове. Конферентните връзки и онлайн преподаваните уроци от учителите се посрещат с изключителен ентузиазъм от децата. Работата и постиженията на учениците са видими за учители и родители. В доста случаи възпитаниците приемат ролята на учители и наставници за родителите си, които не са имали възможност да развият толкова висока технологична култура.

Реалността, в която сме привикнали да оперираме в училище, е по-различна. Прегръдките, с които често се посрещаме и изпращаме с учениците в нормалните ни учебни дни, липсват, но наш приоритет е благоденствието и опазване на здравето им, защото те са бъдещето на нашата нация и трябва да вярваме, че скоро в ежедневието ни пак коридорите ще са шумни, класните стаи пълни с искрящи и любознателни деца. Нашите деца!

БЕЛЕЖКИ

1. Проект „Без домашно вкъщи“ продължава завършилият проект „Да изпреварим времето“, реализиран в периода от 2017/2018 учебна година до 2019/2020 учебна година по програма „Иновативни училища“.
2. Йорданова, Л. (27 април 2019). Капитал. Общество. Големите надежди.

ЛИТЕРАТУРА

Димитрова, С., Стефанова, И. & Рангелова, А. (2019). Образование и технологии. Иновации в обучението и познавателното развитие. *Проектно базирано обучение. vol. 10.* стр. 186 – 187.

REFERENCES

Dimitrova, S., Stefanova, I. & Rangelova, A. (2019). Obrazovanie i tehnologii. Inovacii v obuchenieto i poznavatelното razvitie. *Proektno bazirano obuchenie. vol. 10.* p. 186 – 187.

THE TECHNOLOGICAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN PRIMARY SCHOOL

Abstract. The technological educational environment, as part of the structure of interactive learning, extends ways of collaboration between educator and students. The integration of information technology in the learning process is not a novelty for “Yoan Ekzarh Balgarski” Secondary School, city of Shumen (Bulgaria). The school has been a part of the National program “Innovations schools” since 2017/2018 school year. The modernization of the technical base and the development of the digital culture of students are a natural extension of the goals set in the school's strategy. Changing the educational environment encompasses its content, methods and goals.

This paper presents the idea of introducing a new organizational model that enhances already developed and working innovative approaches. The ambition of the “Without homework” project from 2020/2021 school year is that students have the opportunity, during the school day, to completely do all their school work.

Keywords: technological educational environment; interactive learning; digital culture; innovative approaches

✉ **Ms. Iskra Stefanova, Ms. Milena Eneva**

Primary stage teachers
“Yoan Ekzarh Balgarski” Secondary School
1, Preslav St.
Shumen, Bulgaria
E-mail: iskra_srova@abv.bg
E-mail: medenka.m@abv.bg